

21.8.2023

Päävastuualueet/ lautakunnat

VUODEN 2024 TALOUSARVIO JA 2025 – 2026 TALOUSSUUNNITELMA LAADINTAOHJE

Talousarvio- ja taloussuunnitelma on lain mukaan laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kuntastrategian tavoite on vahva kuntatalous. Vuoden 2022 tilinpäätöksessä kunnan taseen ylijäämä oli 299 000 euroa. Talouden kapea liikkumavara edellyttää hallintokunnilta jälleen tiukkaa talousarviota kustannussäästöjä ja toiminnan tehostamista etsien. Tiedossa on myös tavaroiden ja palvelujen huomattavat hintojen nousut. Myöskään valtion puolelta tulevista kuntatalouteen vaikuttavista päätöksistä ei ole olemassa tarkkaa tietoa. Tämän hetken arvion mukaan kunnan verotuloja vähennetään yli 40 ja valtionosuuksista yli 60 prosenttia. Näiltä laskelmia tarkennetaan syksyn kuluessa ja ensi vuonna.

Kunnallisen alan uusi työehtosopimuskausi 1.5.2023 – 30.4.2026 vaikuttaa palkkakustannuksiin. Talousarvion laadinnasta lähdetään henkilöstömenojen 2,0 %:n kokonaiskasvusta vuonna 2024.

Talousarvio laaditaan pääosin bruttoperiaatteella, joka tarkoittaa, että menot ja tulot budjetoidaan erikseen määrärahoina ja tuloarvioina.

Talousarvio- ja suunnitelmaesitykset

Hyväksytty kuntastrategia on talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelun pohjana. Myös toiminnalliset tavoitteet johdetaan kunnan strategiasta. Tavoitteiden tulee olla helposti mitattavia ja seurattavia.

Talousarviovalmistelussa määrärahat varataan ja kirjataan tileille kustannuspaikoittain. Tavoitteet esitetään myös sanallisesti, tekstiosassa esitetään tiiviisti keskeiset asiat. Sisäisten menojen ja tulojen asettajien pitää keskustella keskenään. Sisäisten menojen nettovaikutus on nolla euroa.

Erityisesti huomioitavaa:

- Konsernin toiminnan ohjaus, tytäryhtiöiden tavoitteet
- Hankinnat ja hankintavaltuudet
- Sisäisen valvonnan järjestäminen ja toimialakohtaisten riskien kartoittaminen
- uusi hallintosääntö

Kehys

Kunnanhallitus asettaa vuoden 2024 talousarviotavoitteeksi, että talousarviovuoden tulos on ylijäämäinen ja talous tasapainoinen suunnitteluvuosina. Talousarvioehdotus on sovitettava kunnanhallituksen antamaan raamiin. Toimintojen ja palveluiden vaihtoehdot pitää

tarkastella ja kaikki vaihtoehtoiset ja ennen kaikkea edullisimmat tuotantotavat on tutkittava ja niihin siirtymisestä tehtävä suunnitelma. Suunnitelma on esitettävä yhdessä talousarvion kanssa. Sekä talousarvio että -suunnitelma laaditaan vuoden 2023 rahanarvoon.

Henkilöstö

Hallintokuntien pitää liittää talousarvioehdotukseen henkilöstösuunnitelmansa vuosille 2024 – 2026. Henkilöstösuunnitelman on perustuttava strategiasta johdettuihin rakenteellisiin ratkaisuihin.

Henkilöstömenojen kokonaiskasvuksi arvioidaan valmisteluvaiheessa 2 %. Sivukulut lasketaan nykyisten prosenttien mukaan. Hallintokuntien tulee mahdollisimman hyvin ennakoida henkilöstörakenteessa tapahtuvat muutokset, joilla on palkkavaikutuksia.

Rekrytointeja koskevasta täyttölupamenettelystä luovutaan. Toimialat voivat tehdä rekrytointeja toimivaltansa ja talousarvion puitteissa.

Henkilöstöpalveluista annetaan kullekin talousarvion laatijalle laskelma palkoista ja palkkojen sivukuluista tilanteen 1.9.2023 mukaisina.

Kuntakonserni

KILA:n ohjeet kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta on huomioitava uuden talousarvion ja taloussuunnitelman laatimisessa.

Talousarvioesitykset, toiminnan sekä talouden tavoitteet talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosille pyydetään osana kunnan talousarvioprosessia seuraavilta kuntakonserniin kuuluvilta yhtiöiltä:

Koy Rekipolska
Kaustisen Oppilasasuntolat Oy
Kaustisen Kehitys Oy
Kaustisen Lämpö Oy
Kansantaiteenkeskus Oy

Esitykseen tulee sisällyttää myös suunnitelma investoinneista.

Tytäryhtiöt esittävät talousarvioesityksessään omat keskeiset kuntastrategiasta johdettavat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteensa yhdistettäväksi koko kuntakonsernin keskeisiksi tavoitteiksi. Kunnanhallitus muokkaa esityksen kunnanvaltuustolle, joka vahvistaa tavoitteet suunnittelukaudelle.

Investoinnit

Investoinneiksi lasketaan yli 10 000 euron uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeet. Myös peruskorjaushankkeista on laadittava suunnitelmat. Investoinneiksi voidaan katsoa myös hanke, joka on luonteeltaan investointi. Hankkeet on asetettava tärkeysjärjestykseen. Etusijalla ovat investoinnit, jotka kehittävät palvelurakennetta suunnitelmallisesti. **Jokaiseen esitykseen on liitettävä laskelma investoinnin vaikutuksista käyttömenoihin.**

Hyväksytyt investointisuunnitelmat aikaisemmilta vuosilta toimii investointien valmistelupohjana. Uusista investointihankkeista ilmoitetaan hankkeen kokonaiskustannusarvio (menot ja valtionosuudet sekä muut rahoitusosuudet). Peruskorjaus-

ja uudisrakennushankkeissa huomioidaan myös tilojen ensikertainen kalustaminen. Investointimenot ilmoitetaan ilman arvonlisäveroa. Kunnanvaltuusto hyväksyy investoinnit talousarvioon ja suunnittelukaudelle hankkeittain. Taluspäällikkö kokoaa ja kirjaa investointiesitykset.

ICT- ja ohjelmistohankinnat varataan investointeihin ja investointien poistot kohdistetaan käyttäjän kustannuspaikalle.

Esitysten tekninen laadinta ja aikataulu

Talousarvio-taloussuunnitelmaesitys tehdään hallintokunnissa suoraan talousarvio-ohjelmaan Pro Economicaan lautakunnan esityksenä. Tulosalueet keräävät oman vastualueensa kokonaisuuden ja näistä kootaan lautakuntien käsittelyn jälkeen esitys kunnanhallitukselle. Taluspäällikkö laskee poistot keskitetysti lautakuntien esityksiin. Teknistä neuvontaa talousarvion laadinnassa antaa taluspäällikkö ja kirjanpitäjä.

Talousarviopohjissa mittareista mukaan on kerätty tilinpäätöstiedot. Hallintokuntien tulee tarkistaa, että mittarit ja tunnusluvut ovat ajantasaisia ja tehdä tarvittavat muutosesitykset. Talousarviota laaditaan yhteiseen pilvipalveluna olevaan asiakirjaan, joka sulkeutuu lautakunnilta 6.10. talousarvioasiakirjan kokoamiseksi ja kunnanhallituksen esityksen laatimiseksi. Tämän jälkeen tulevista, **välttämättömistä ja perustelluista** lisäyksistä tulee ilmoittaa taluspäällikölle ja asiakirjaa kokoavalle toimistosihteerille.

Lautakuntien vastuullisten ja harkittujen talousarvioesitysten jälkeen kunnanhallitus päättää mahdollisista tasapainottamistoimenpiteistä.

Lisätietoja talousarvion laadinnasta antavat taluspäällikkö ja kunnanjohtaja sekä toimialajohtajat omien tulosalueittensa osalta.

Aikataulu

Kunnanhallitus, raami ja talousarvion laadintaohje ma 21.8.
Lautakuntien ja konserniyhtiöiden esitykset kunnanhallitukselle 6.10.

Tämän jälkeen käydään tiivis valmistelu- ja käsittelykokousrytmi ja tavoitteena on, että talous- ja toimintasuunnitelman valtuustokäsittely on marraskuun aikana.

KAUSTISEN KUNNANHALLITUS

Jakelu

Lautakunnat/johtoryhmä
Kunnanhallitus
Konserniyhtiöt

Tiedoksi

Musiikkilukio, Ilona Salomaa-Uusitalo
Perusopetuksen rehtorit, Kaisu Koivisto ja Pasi Kannainen
Varhaiskasvatus, Virpi Kataja
Kirjasto, Maria Nikula
Nuoriso-vapaa-aika, Aija Järvenpää
Sivistystoimi, Minerva Rannila
Ruokahuolto, Kaisa Siirilä

Rakennustarkastus ja ympäristö, Markus Palosaari, Pia Lena Närhi
Asuntotoimisto, Pasi Isokangas
Tekninen toimi, Ilkka Närhi
Maaseutupalvelut, Sami Salonen
Taloushallinto Helena Hohenthal
Palkanlaskenta Antti Lindholm, Anne Saarikko
Hallintosihteeri Annika Rauma
Toimistosihteerit Varpu Järvilä, Roosa Salonen

KVT-vesihuolto, Vesa Jouppila
Kaustisen Lämpö Oy, Vesa Jouppila
KOY Rekipolska, Vesa Jouppila
KTK Oy, Elina Verronen
Oppilasasuntolat, Vesa Jouppila
Kaustisen Kehitys Oy, Elina Verronen